

*Grażyna Zarzycka*¹

 <https://orcid.org/0000-0003-2458-1228>

NIESTRUDZONY. WSPOMNIENIE O PROFESORZE WŁADYSŁAWIE MIODUNCE (1945–2024)

¹ grazyna.zarzycka@uni.lodz.pl, Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny, Zakład Lingwistyki Stosowanej i Kulturowej, Instytut Filologii Polskiej i Logopedii, ul. Pomorska 171/173, 90-236 Łódź.

Niełatwo wyobrazić sobie glottodydaktykę polonistyczną bez Profesora Władysława Miodunki. Można bez przesady powiedzieć, że Łódź, w której płyniemy my – badacze i animatorzy procesu nauczania i uczenia się języka polskiego jako obcego – straciła sternika. Płyniemy dalej, ale osamotnieni i zasmuceni.

Profesor Władysław Miodunka zaczął zajmować się nauczaniem i badaniem jppo już w latach siedemdziesiątych zeszłego stulecia, a od lat osiemdziesiątych podjął działania, których celem było unaukowanie glottodydaktyki polonistycznej, uznawanej dotąd za dziedzinę praktyczną, oraz koordynacja działań praktyków i badaczy, którym zależało na rozwoju dyscypliny oraz na uczynieniu jej częścią glottodydaktyki światowej. Profesor bowiem uważał, że glottodydaktyka polonistyczna to coś znacznie więcej niż jedna z subdziedzin polonistycznego językoznawstwa stosowanego.

Był osobą niestrudzoną w podejmowaniu skutecznych działań prowadzących do przekształcenia glottodydaktyki w autonomiczną, atrakcyjną dla coraz młodszych pokoleń badaczy, dyscyplinę naukową. Służyły temu różnorodne innowacyjne działania podejmowane przez Niego w środowisku lokalnym, krajowym i międzynarodowym. Wspomnę o kilku z nich. Ważnym krokiem było z pewnością przekształcenie centrum kształcenia polonistycznego cudzoziemców Uniwersytetu Jagiellońskiego w ośrodek o charakterze dydaktyczno-naukowym. Szybko stało się on ważnym miejscem badań w zakresie nauczania języka polskiego i drugiego, wytyczającym ścieżki rozwoju kolejnym ośrodkom. Rolę Profesora jako osoby konsolidującej środowisko glottodydaktyków polonistycznych utrwaliły m.in. organizowane już od lat osiemdziesiątych ważne krajowe i międzynarodowe polonistyczne konferencje naukowe o charakterze glottodydaktycznym, zapoczątkowanie integracji środowiska glottopolonistycznego w ramach Stowarzyszenia „Bristol”, skupiającego nauczycieli języka polskiego i badaczy procesu nauczania jppo w Polsce i w świecie (Profesor był pierwszym przewodniczącym „Bristolu”), zainicjowanie procesu państwowego poświadczania znajomości jppo, kierowanie pracami Zespołu Języka Polskiego poza Granicami Kraju Rady Języka Polskiego czy stałe uczestnictwo w Spotkaniach Polonistyk Trzech Krajów – Chin, Korei, Japonii. Podobna pracowitość i dynamika charakteryzowały Profesora Władysława Miodunkę jako naukowca. Był autorem dziesiątek prac naukowych, które weszły do kanonu najczęściej cytowanych w glottodydaktyce polonistycznej. Tą, która utorowała drogę wielu badaczom zagadnień związanych z wielojęzycznością i tożsamością przedstawicieli polskiej diaspory, była książka *Bilingwizm polsko-portugalski w Brazylii* (Kraków 2003), a monografia *Glottodydaktyka polonistyczna. Pochodzenie – stan obecny – perspektywy* (Kraków 2016) stanowi z pewnością najważniejsze dotychczas podsumowanie osiągnięć dyscypliny badającej proces uczenia się – nauczania jppo.

Profesorowi Mioduncze nieobce były stany zauroczenia: ludźmi, ideami, książkami, artykułami. Jedne zauroczenia były krótkotrwałe, inne przetrwały lata. Miałam to szczęście, że moja międzyuczelniana znajomość z Profesorem należała do relacji stabilnych. Zapoczątkowana w końcu lat 90., przetrwała ćwierćwiecze. Profesor, najpierw jako recenzent mojej rozprawy doktorskiej, później habilitacyjnej, stał się obserwatorem moich dokonań naukowych. Niektóre z koncepcji zawartych w moich artykułach, jak ta, w której scharakteryzowałam wspólnotę dyskursywną glottodydaktyków polonistycznych, wydały Mu się na tyle trafne lub atrakcyjne, że włączył je na stałe do swoich rozważań podsumowujących rozwój naszej dyscypliny naukowej. Przyjmował życzliwie rzeczowe uwagi krytyczne odnoszące się do formułowanych przez Niego tez, jak tę wyrażoną przez mnie w omówieniu Jego monografii, że wśród wyodrębnionych przez Niego subdyscyplin glottodydaktyki polonistycznej zabrakło glottokulturoznawstwa polonistycznego.

Profesor Władysław Miodunka od lat towarzyszył rozwojowi czasopisma „Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców” (KPC). Był samodzielnym recenzentem czterech tomów KPC (1/1988, 5/1994, 6/1996, 11/2000) oraz autorem trzech artykułów opublikowanych w czasopiśmie (w tomach 2/1989, 10/1998, 27/2020). Ostatnim z nich był obszerny anglojęzyczny tekst o charakterze metadyskursywnym, w którym Profesor omówił osiągnięcia i perspektywy rozwoju glottodydaktyki polonistycznej. Od 2012 roku był członkiem Rady Programowej KPC. Cieszył się z nowych tomów, współtworzonych także przez rzeszę Jego uczniów, omawiał i promował w swoich publikacjach treści zawarte w poszczególnych rocznikach.

Mam w pamięci wiele spotkań z Profesorem. Na przykład te z Instytutu Polonijnego UJ w Przegorzalach, gdzie w latach 2000–2003 brałam udział w pracach kameralnego międzyuczelnianego Zespołu Roboczego, tworzącego standardy państwowego systemu poświadczania znajomości jpjo. Także glottokulturoznawcze seminarium z udziałem badaczy z różnych uczelni, z zaangażowaniem i swadą poprowadzone przez Profesora na UJ w 2003 roku; przedstawione na nim wystąpienia zostały następnie włączone do niewielkiej, ale istotnej dla rozwoju glottokulturoznawstwa polonistycznego monografii zbiorowej: *Kultura w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Stan obecny – programy nauczania – pomoce dydaktyczne* (Kraków 2004). Utrwalił mi się w pamięci obraz Profesora, który w latach 2020–2024 w ramach prac Zespołu Języka Polskiego poza Granicami Kraju RJP z wielkim zaangażowaniem przedstawiał kolejnych badaczy zajmujących się polszczyzną w świecie.

Ostatnie publiczne wystąpienie Profesora odbyło się w trybie zdalnym 5 kwietnia 2024 roku podczas zorganizowanej przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej w Warszawie konferencji z okazji jubileuszu dwudziestu lat egzaminów certyfikatowych z jpjo. Byliśmy pełni uznania dla Profesora,

już bardzo schorowanego i kruchego, że zdecydował się na to wystąpienie. A było ono najważniejszym punktem tego jubileuszowego wydarzenia. Wywołującym wspomnienia, ale też spektrum różnych emocji powiązanych z kondycją ludzką.

Prezentowany powyżej obrazek, autorstwa Andrzeja Nowickiego, został wręczony Profesorowi Władysławowi Miodunce z okazji zorganizowanej w czerwcu 2015 roku w Uniwersytecie Jagiellońskim konferencji z okazji Jego 70. urodzin. Pozostawiam go bez komentarza.

BIBLIOGRAFIA

- Miodunka W.T., 1989, *Koncepcja ogólne przygotowania danych do nauczania obcokrajowców gramatyki i słownictwa języka polskiego*, „Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, t. 2, s. 69–80.
- Miodunka W.T., 1998, *Polskie i zagraniczne podręczniki do nauczania języka polskiego jako obcego na poziomie średnim*, „Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, t. 10, s. 183–193.
- Miodunka W.T., 2003, *Bilingwizm polsko-portugalski w Brazylii. W stronę lingwistyki humanistycznej*, Kraków.
- Miodunka W.T., 2016, *Glottodydaktyka polonistyczna. Pochodzenie – stan obecny – perspektywy*, Kraków.
- Miodunka W.T., 2020, *The achievements and development prospects of teaching Polish as a non-native language*, „Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, t. 27, s. 13–39. <https://doi.org/10.18778/0860-6587.27.34>
- Miodunka W.T. (red.), 2004, *Kultura w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Stan obecny – programy nauczania – pomoce dydaktyczne*, Kraków.